

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 18 /2020

(της διαδικασίας του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα την 6^η Μαρτίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι (2020), ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1.Προεδρεύων: Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος

2.Μέλη: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης

Δημήτριος Λουρίκας (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Μαρία Στυλιανίδη

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτρια: Φιλία Κοντραφούρη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια κ. Κοντραφούρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Ελέγχου, κ. Θεοδωροπούλου, οι οποίες αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 επί αιτήματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας /Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας για την προσφυγή της σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση για την ανάθεση για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης (κατ' αρ. 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016) δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για 3 νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας,

εκτιμώμενης αξίας 16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, για το σχολικό έτος 2019-2020.

1. Με το με αρ. πρωτ. 89773(445)/10.02.2020 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 913/12.02.2020) έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με το συνημμένο σε αυτό φάκελο, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί λόγω κατεπείγουσας ανάγκης (κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016) σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης / δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας, για τρία (3) νέα δρομολόγια, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 12.186,32€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%) για το σχολικό έτος 2019-2020 και συγκεκριμένα έως 30/06/2020, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά μόνον βάσει τιμής.

I. Ιστορικό - πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

2. Στις 7.5.2019, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας προκήρυξε, δυνάμει της υπ' αριθμ. 283363(1838)/7.5.2019 (ΑΔΑΜ: 19PROC004914902/9.5.2019) διακήρυξης, ανοικτό διεθνές ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την ανάθεση (μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, χωρικής αρμοδιότητας Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας, για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, εκτιμώμενης αξίας 6.098.070,19€ χωρίς ΦΠΑ (7.561.607,04€ συμπ. ΦΠΑ και δικαιωμάτων προαίρεσης), υποδιαιρούμενου σε 81 ομάδες δρομολογίων, με προβλεπόμενη χρονική διάρκεια σύμβασης από την υπογραφή της έως 31.8.2022 και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά μόνον βάσει τιμής.

Σημειωτέον ότι στην εκτιμώμενη αξία του ως άνω διαγωνισμού περιλαμβάνονταν δικαιώματα προαίρεσης για τα τεθέντα στην ανωτέρω διακήρυξη δρομολόγια, τα οποία, σύμφωνα με το σχετικό όρο της ως άνω διακήρυξης, δύναται να ασκηθούν ως εξής: α) κατά ποσό 858.774,48€ χωρίς ΦΠΑ, ήτοι ποσοστό 20% της εκτιμώμενης αξίας κάθε τμήματος του διαγωνισμού, για την τροποποίηση των τεθέντων δρομολογίων του διαγωνισμού (μείωση ή αύξηση της χιλιομετρικής απόστασης των δρομολογίων, μερική αλλαγή διαδρομής κτλ.), β) κατά ποσό 787.852,76€ χωρίς ΦΠΑ για τυχόν παράταση της σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού και έως πέντε μήνες.

Ο ανωτέρω διαγωνισμός, στο αντικείμενο του οποίου δεν περιλαμβάνονταν τα τρία (3) δρομολόγια μεταφοράς μαθητών του εξεταζομένου αιτήματος, ευρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της εκτέλεσης των συμβάσεων που συνάφθηκαν κατόπιν ολοκλήρωσης του προσυμβατικού ελέγχου από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού

Συνεδρίου του Νομού Πιερίας ο οποίος απέβη θετικός με τη με αρ. 1ΠΣ/2020 Πράξη.

3. Με το με αρ. πρωτ. 89773 (445)/10.02.2020 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 913/12.02.2020) εξεταζόμενο αίτημά της, η αιτούσα προβάλλει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Σας διαβιβάζουμε συνημμένα φάκελο, που αφορά την διαδικασία ανάθεσης του έργου της μεταφοράς μαθητών για το σχολικό έτος 2019-2020 από την προκήρυξη του αριθμ. 283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) διαγωνισμού έως σήμερα και παρακαλούμε για την παροχή σύμφωνης γνώμης, προκειμένου να προσφύγουμε στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και να αναδειχθούν ανάδοχοι των τριών (3) νέων δρομολογίων εκτιμώμενης αξίας 12.186,32€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%) τα οποία προέκυψαν μετά την προκήρυξη του ανωτέρω διαγωνισμού και υπάρχει κατεπείγουσα ανάγκη να εκτελεστούν, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016).

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΟΜ.	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΟΝΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	ΤΙΜΗ ΤΥΧΟΝ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΟΥ / ΡΑΜΠΑΣ ΒΑΣΕΙ	ΑΡ. Ημερών	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΕΥ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2020	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2020	ΤΜΗΜΑΤΟΣ 10% (ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΑΝΕΥ	ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΦΠΑ & ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ 10% ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
11054	ΡΗΤΙΝΗ - ΣΒΟΡΩΝΟΣ	Δ.ΣΧ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ (ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ)	3	33,29	2	66,58	92	6.125,36	7.595,45	612,54	8.354,99
12018	ΚΟΝΤΑΡΙΩΤΙΣΣΑ-ΚΑΤΕΡΙΝΗ	9ο ΝΗΠ. ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ)	1	18,68	2	37,36	92	3.437,12	4.262,03	343,71	4.688,23

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΟΜ.	ΔΙΑΔΡΟΜΗ	ΣΧΟΛΕΙ Ο	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΜΟΝΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ	ΤΙΜΗΤΑΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΥΧΟΝ ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΟΥ / ΡΑΜΠΑΣ ΒΑΣΕΙ	ΑΡ. Ημερών	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΕΥ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2020	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΦΠΑ ΕΩΣ 30-06-2020	ΤΜΗΜΑΤΟΣ 10% (ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ	ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΦΠΑ & ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ 10% ΓΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
12019	ΚΟΝΤΑΡΙΩΤ ΙΣΣΑ ΒΡΟΝΤΟΥ	ΔΗΜ. ΣΧ. ΒΡΟΝΤΟ ΥΣ (ΤΜΗΜ Α ΕΝΤΑΞΗ Σ)	1	14 ,2 6	2	28,5 2	92	2.623, 84	3.253,5 6	262,38	3.578,92	
ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΕΩΣ 30-06-2020								12.186 ,32	15.111 ,04	1.218, 63	16.622,1 4	

[...]

4. Η αιτούσα αναθέτουσα αρχή συνεχίζει περαιτέρω αναφορικά με τους λόγους που θεμελιώνουν το αίτημά της ως εξής: “Όσον αφορά τα ανωτέρω 3 νέα δρομολόγια που αφορούν το παρόν αίτημά μας και λαμβάνοντας υπόψη ότι στις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν.4625/2019 (Α’ 139) δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2019 (πρόβλεψη που υπήρχε σε προγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις π.χ. Ν.4415/2016), αιτούμαστε εκ νέου την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016) επισημαίνοντας τα εξής:

Σε ότι αφορά την κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση των εν λόγω τριών νέων δρομολογίων με την διαδικασία του άρθρου 32 παρ.2γ του Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8.8.2016) έχουμε να επισημάνουμε – **όπως και στο ανωτέρω προγενέστερο αίτημά μας** - τα εξής:

α) το θεμελιώδες δικαίωμα του ανηλίκου για ακώλυτη πρόσβαση στη δωρεάν παιδεία (άρθρα 16 και 21 του Συντάγματος και της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε με τον ν. 2101/1992, Α’ 192), επιταγές που διαγράφουν οι συνταγματικές διατάξεις και οι υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις της ως άνω Διεθνούς Σύμβασης καθιστά επιτακτική την ανάγκη μεταφοράς των μαθητών στις αντίστοιχες σχολικές μονάδες ήδη από την πρώτη μέρα της έναρξης του σχολικού έτους και ως εκ τούτου επιβάλλεται η επιλογή της συντομότερης δυνατής διαδικασίας ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων. Επιπλέον στο άρθρο 15 του Ν.4625/2019 (Α’ 139), το οποίο ρυθμίζει θέματα μεταφοράς μαθητών κατά το σχολικό έτος 2019-2020, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη

για την ανάθεση των νέων δρομολογίων εξαιτίας νέων αναγκών που προέκυψαν μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών και που δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2019 (πρόβλεψη που υπήρχε σε προγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις π.χ. Ν.4415/2016) και ως εκ τούτου τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.4274/2014 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου έβδομου παρ.2 του Ν.4286/2014 (Α' 194) περί ανάθεσης νέων δρομολογίων, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ παρ.2 περ.ζ της αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018).

β) ο απρόβλεπτος χαρακτήρας των περιστάσεων στις οποίες οφείλεται το αίτημά μας αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το αριθμ. 62873(284)/03-02-2020 με ΑΔΑΜ: 20REQ006233594 πρωτογενές αίτημα (μελέτη) νέων δρομολογίων του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας περιήλθε στην υπηρεσία μας στις 03-02-2020. Επισημαίνουμε δε ότι στο παραπάνω αίτημα και στο με αριθμό 17 στοιχείο του σκεπτικού αναφέρεται ότι τα εν λόγω νέα στοιχεία μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2019-2020 διαβιβάστηκαν από τις Διευθύνσεις και Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 29-11-2019 έως και 29-01-2020 και επιπρόσθετα αφορούν Τμήματα Ένταξης παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, των οποίων η ένταξή τους στα τμήματα αυτά είναι χρονοβόρα και προκύπτει κατά τη διάρκεια του κάθε σχολικού έτους, εφόσον διαπιστωθούν οι μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν από τους εκπαιδευτικούς.

γ) Ως εκ τούτου η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι τα εν λόγω 3 νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη, δεδομένου ότι οι σχετικές έγγραφες ενημερώσεις περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του σχολικού έτους.

Πρόβλεψη για δικαιώματα προαίρεσης για νέα δρομολόγια στην αριθμ.283363(1838)/07-05-2019 (ΑΔΑΜ:19PROC004914902) διακήρυξη δεν υπάρχει για το λόγο ότι δεν προβλέπεται από την αριθμ.50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018) (προβλέπονται μόνο δικαιώματα προαίρεσης για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων και δικαιώματα προαίρεσης για τη δυνατότητα παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών).

δ) με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν από την υπηρεσία μας για το έργο της μεταφοράς μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης από την υπηρεσία μας προκύπτει ότι μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα από την προκήρυξη των διαγωνισμών έως την τελική απόφαση ανάθεσης (εξαιρουμένου του χρόνου που τυχόν απαιτείται για τον προσυμβατικό έλεγχο του διαγωνισμού από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου), γεγονός που καθιστά αναποτελεσματική και την διαδικασία ανάθεσης (συντετμημένη προθεσμία) της παρ.3 του άρθρου 27 του Ν.4412/2016.

Ενδεικτικά παραθέτουμε το εξής παράδειγμα:

Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών σχολικών ετών 2016-19 (αριθμ.οικ.211326(2163)/19-5-16 ΑΔΑΜ: ΑΔΑΜ:16PROC004468092): προκηρύχθηκε στις 19-05-2016 και η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 07-02-2017 (αριθμ.202/2017, ΑΔΑ: 7Θ5Ω7ΛΛ-5ΨΝ).

Ως εκ τούτου και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.4274/2014 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου έβδομου παρ.2 του Ν.4286/2014 (Α' 194) περί ανάθεσης νέων δρομολογίων, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ παρ.2 περ.ζ της αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018) αιτούμαστε την ανάθεση των ανωτέρω τριών νέων δρομολογίων για το αναγκαίο χρονικό διάστημα έως την λήξη του σχολικού έτους 2019-2020 (ήτοι 30-06-2020) και όχι για το διάστημα των τριών σχολικών ετών που προβλέπει η αρχική διακήρυξη.

Οι συμβάσεις, οι οποίες ήταν σε ισχύ την 30-6-2019 και παρατάθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 15 του Ν.4625/2019 με την αριθμ.2452/12-11-2019 (ΑΔΑ:ΨΨΓ47ΛΛ-ΘΘ3 & ΑΔΑΜ:19ΑWRD005846235) από της Οικονομικής Επιτροπής της Π.Κ.Μ., δεν ήταν δυνατό να καλύψουν τις νέες ανάγκες, δεδομένου ότι τα περιθώρια για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων είναι περιορισμένα, τόσο με την προηγούμενη ΚΥΑ 24001/11-6-2013 (ΦΕΚ 1449/τ.Β/14-6-2013) όσο και με την νέα ΚΥΑ 50025/19-9-2018 (ΦΕΚ 4217/Β'/26-9-2018)».

5. Στο προαναφερθέν με αρ. πρωτ. 89773(445)/10.02.2020 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 913/12.02.2020) έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικού της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αναφέρεται ότι «στο πλαίσιο διενέργειας του εν λόγω διεθνούς ηλεκτρονικού δημόσιου διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης χωρικής αρμοδιότητας Π.Ε. Πιερίας για τα σχολικά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, δεν υπεβλήθησαν ενστάσεις, προδικαστικές προσφυγές ή ασφαλιστικά μέτρα κατά του διαγωνισμού και της διακήρυξης».

II. Νομικό πλαίσιο

6. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι:

«2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]».

7. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: "Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού".

8. Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 2 και του άρθρου 33 παρ. 1 εδάφιο β' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

"1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου [...] 5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...] 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6. (α) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια των στοιχείων α' και β', αντίστοιχα, της περίπτωσης 6 της παραγράφου 3, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ', όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, (β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α' της παρούσας περίπτωσης, [...]"

9. Η διάταξη του άρθρου 5 ("Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)") του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

"Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) β) 135.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α' προϊόντα, γ) 209.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α', [...]"

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις Κανονισμού 2019/1828 της Επιτροπής της 30ης Οκτωβρίου 2019 “για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων”, τα κατώτατα χρηματικά όρια για τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές αναθεωρήθηκαν από 01-01-2020 από 221.000 στο ποσό των 214.000€.

10. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο [άρθρο 5](#), το παρόν Βιβλίο ([άρθρα 3 έως 221](#)) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]

11. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την

αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

12. Παρατίθενται κρίσιμες για την κρινόμενη υπόθεση διατάξεις που διέπουν την ανάθεση συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων από τις Περιφέρειες της χώρας:

12.1 Στις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4625/2019 (ΦΕΚ Α΄139/31.8.2019), οι οποίες διέπουν τη μεταφορά μαθητών κατά το σχολικό έτος 2019 – 2020, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Στις περιπτώσεις των εκκρεμών έως την έναρξη του σχολικού έτους 2019 - 2020 διαγωνισμών, τους οποίους προκήρυξαν οι Περιφέρειες για τη μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί, κατ` εξαίρεση των κείμενων διατάξεων, να αποφασίζει την ανάθεση της εκτέλεσης των σχετικών δρομολογίων στους προσωρινούς μειοδότες ή προσωρινούς αναδόχους μέχρι την ολοκλήρωση των διαγωνισμών με την υπογραφή των οικείων συμβάσεων και πάντως το αργότερο μέχρι 30.6.2020.

2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες: α) δεν κατέστη εφικτό από τις οικείες περιφέρειες να προκηρύξουν διαγωνισμούς, β) προέκυψαν νέες ανάγκες μετά την προκήρυξη των διαγωνισμών, γ) υπάρχουν αδιάθετα δρομολόγια για τα οποία είτε δεν υποβλήθηκαν προσφορές είτε οι υποβληθείσες προσφορές κρίθηκαν μη κατάλληλες, δ) δεν έχουν αναδειχθεί μειοδότες ή προσωρινοί ανάδοχοι στους εκκρεμείς διαγωνισμούς, η Οικονομική Επιτροπή μπορεί με απόφασή της να παρατείνει έως 30.6.2020, την εκτέλεση των συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30.6.2019. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνονται υπόψη κριτήρια οικονομικότητας και εξασφάλισης συνθηκών γνήσιου ανταγωνισμού. [...]”

12.2 Περαιτέρω, στην παράγραφο 4 του άρθρου 49 (περί μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων) του ν. 4274/2014 (ΦΕΚ Α΄ 147), ως προστέθηκε και ισχύει από 11.9.2014 με την παράγραφο 2 του άρθρου δέκατου έβδομου του ν. [4286/2014](#) (ΦΕΚ Α΄ 194), προβλέπονται τα εξής: “4. Τα νέα δρομολόγια τα οποία προκύπτουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις τυχόν προβλεπόμενες προαιρέσεις των διακηρύξεων δύναται να ανατεθούν με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, τηρούμενων των προϋποθέσεων διαφάνειας και ανταγωνισμού.”

12.3 Τέλος, στο άρθρο 2 Κεφάλαιο Γ΄ (Μεταφορά μαθητών με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών) παρ. 2 της Κ.Υ.Α. υπ΄ αριθ. 50025/19.9.2018 με τίτλο “Μεταφορά μαθητών δημοσίων σχολείων από τις Περιφέρειες” (ΦΕΚ Β΄ 4217/26.9.2018) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“2. Κανόνες διαδικασίας σύναψης και εκτέλεσης σύμβασης. Η διαδικασία σύναψης, η εποπτεία και η παρακολούθηση της σύμβασης διενεργούνται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις του ν. [4412/2016](#).

α. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται κατ` ελάχιστον έξι μήνες πριν την έναρξη των δρομολογίων με βάση τα στοιχεία της παρ. 1.β. του άρθρου 5.

β. Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται από ένα (1) έως τρία (3) έτη αρχής γενομένης από την έναρξη του σχολικού έτους αφετηρίας. [...]

στ. Στο διαγωνισμό προβλέπονται δικαιώματα προαίρεσης, που καθορίζονται ως εξής:

στ.1) Ποσοστό προαίρεσης που καθορίζεται σύμφωνα με τον προϋπολογισμό της κάθε Περιφέρειας και αναγράφεται σαφώς και ρητά στην προκήρυξη και τη

διακήρυξη του διαγωνισμού, για την τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων), όπως και για την ύπαρξη συνοδού, όποτε προκύπτει ανάγκη κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η επιφύλαξη περί ασκήσεως του δικαιώματος προαιρέσεως, όπως και η δυνατότητα διακοπής της σύμβασης λόγω κατάργησης δρομολογίου πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και στην αναλυτική διακήρυξη του διαγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση, εφαρμοστέες είναι οι σχετικές διατάξεις του ν. [4412/2016](#) περί εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων γενικών υπηρεσιών.

στ.2) Δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών. Η δυνατότητα παράτασης της διάρκειας της σύμβασης πρέπει να αναφέρεται ρητά στην προκήρυξη και τη διακήρυξη του διαγωνισμού. Οι διαδικασίες του διαγωνισμού καθορίζονται λαμβανομένου υπόψη και του ποσού της προαίρεσης, η αξία του οποίου λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της δημόσιας σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, οι τροποποιήσεις των συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους διέπονται από τις ρυθμίσεις του [άρθρου 132](#) του ν. [4412/2016](#).

ζ. Για την ανάθεση των συμβάσεων μεταφοράς μαθητών οι Περιφέρειες μπορούν να προσφεύγουν στις διαδικασίες των άρθρων 27, 28, 29, 32, 117 και 118 του ν. [4412/2016](#). Επίσης ανάλογα με το είδος, το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και τη χρονική διάρκεια αυτών, οι Περιφέρειες δύνανται να συνάπτουν συμβάσεις μεταφοράς μαθητών στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών ή συμφωνίας-πλαίσιο με βάση τις προβλέψεις των [άρθρων 33](#) και [39](#) του ν. [4412/2016](#) αντίστοιχα.”

III. Νομική Εκτίμηση

13. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία ως ΟΤΑ β' βαθμού αποτελεί αναθέτουσα αρχή κατά τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 1 περίπτωση 1(α) του ν. 4412/2016, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών και δη γενικών υπηρεσιών κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων του άρθρου 2 παράγραφος 1 περίπτωση 9(β) του ν. 4412/2016.

Σημειωτέον ότι αναθέτουσα αρχή της εξεταζόμενης δημόσιας σύμβασης θεωρείται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και όχι η Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας της εν λόγω Περιφέρειας, η οποία είναι αρμόδια για την ανάθεση και εκτέλεση της υπόψη σύμβασης, καθώς η συγκεκριμένη Περιφερειακή Ενότητα δεν έχει ορισθεί αναθέτουσα αρχή ως χωριστή επιχειρησιακή μονάδα κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 6 ν. 4412/2016 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσας ΚΥΑ υπ' αριθμ. 75555/289/6.7.2017 «Καθορισμός κριτηρίων υπαγωγής στην έννοια της "χωριστής επιχειρησιακής μονάδας ανεξαρτήτως υπεύθυνης για τη σύναψη συμβάσεων της ίδιας ή ορισμένων κατηγοριών αυτών" του άρθρου 6, παρ. 2, εδάφιο β' του ν. 4412/2016» (ΦΕΚ Β' 2336).

Περαιτέρω, λαμβανομένων υπόψη των προπαρατεθεισών διατάξεων του άρ. 6 παρ. 8 ν. 4412/2016, και δεδομένου ότι η εκτιμώμενη αξία της εξεταζόμενης (προς σύναψη) δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, ποσού 12.186,32€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%) αθροιζόμενη με την εκτιμώμενη αξία, ποσού 6.098.070,19€ χωρίς ΦΠΑ, της προκηρυχθείσας από την ίδια ως άνω αναθέτουσα αρχή εντός του ιδίου έτους, αναφερόμενης υπό παρ. 2 της παρούσας, δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών ομοίου αντικειμένου, υπερβαίνει το ισχύον εφαρμοστέο χρηματικό κατώφλι, ποσού 214.000€ χωρίς ΦΠΑ, του άρ. 5 ν. 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών των μη κεντρικών αναθετουσών αρχών, όπως η αιτούσα, προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 ως ισχύει.

14. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, και ήδη άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ/τος 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016). Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας.

Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ, συναφώς δε και η Οδηγία 2014/24/ΕΕ, να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

15. Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι κάθε αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην συγκεκριμένη εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011).

Επιπλέον, το Ελεγκτικό Συνέδριο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΛΣυν 91, 105, 171, 191, 200, 205 και

214/2007, 15 και 74/2008 υπό το (προϊσχύσαν) καθεστώς της διάταξης του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του π.δ/τος 60/2007, το οποίο είχε ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2004/18/ΕΚ, την οποία και κατήργησε η Οδηγία 2014/24/ΕΕ που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν. 4412/2016).

16. Ειδικότερα, κατά την πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται εκείνα τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία, ακριβώς επειδή δεν μπορούσαν να είναι γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα της ευθύνης της, κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο από την ίδια προγραμματισμό των αναγκών για την αντιμετώπισή τους ενεργειών. Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών, που είναι απολύτως αναγκαίες για την άμεση εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων αναγκών που προέκυψαν εξαιτίας των απρόβλεπτων γεγονότων, και όχι για την κάλυψη των τακτικών αναγκών της. Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις που αφορούν στην ανάθεση με διαδικασία διαπραγμάτευσης πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά, καθόσον εισάγουν παρεκκλίσεις από την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, το δε βάρος απόδειξης, ότι πράγματι συντρέχουν σωρευτικώς οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την εκάστοτε παρέκκλιση, φέρει η αναθέτουσα αρχή η οποία κάθε φορά τις επικαλείται» (βλ. ΕλΣυν. Ζ' Κλιμάκιο πράξη 164/2018 και Τμήμα VI απόφαση 1326/2018 και τις εκεί παραπομπές σε ΕλΣυν. Τμ. Μειζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, VI Τμ. 3015, 3217/2012, κ.ά.).

17. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 συνδέεται με τη σωρευτική συνδρομή πέντε προϋποθέσεων και συγκεκριμένα των εξής:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, όπως πχ. η ανοικτή ή κλειστή διαγωνιστική διαδικασία,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή της αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

18. Αξιολογώντας, εν προκειμένω, τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 στην κρινόμενη υπόθεση, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης η οποία δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων:

Η επικαλούμενη από την αιτούσα κατεπείγουσα ανάγκη αφορά στην κάλυψη των "νέων αναγκών μεταφοράς μαθητών με λεωφορεία και Ε.Δ.Χ (ταξί) [...] που αφορούν την ανάθεση 3 (τριών) νέων δρομολογίων για το σχολικό έτος 2019-2020,

προϋπολογισμού 12.186,32€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%) ”, και, ειδικότερα, την ανάθεση των (3) νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία αποτυπώνονται στον παρατεθέντα υπό σελ. 3 της παρούσας πίνακα και τα οποία αφορούν στην εκτέλεση μεταφορικού έργου με χρονική διάρκεια σύμβασης από την υπογραφή της έως τη λήξη του σχολικού έτους 2019 – 2020 (την 30^η.6.2020).

Σύμφωνα με την αιτούσα, υφίσταται “κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση των τριών νέων δρομολογίων”, η οποία επιβάλλει την “επιλογή της συντομότερης δυνατής διαδικασίας ανάθεσης των σχετικών δρομολογίων” και απορρέει από “το θεμελιώδες δικαίωμα του ανηλίκου για ακώλυτη πρόσβαση στη δωρεάν παιδεία (άρθρα 16 και 21 του Συντάγματος και της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε με τον ν. 2101/1992, Α’ 192), επιταγές που διαγράφουν οι συνταγματικές διατάξεις και οι υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις της ως άνω Διεθνούς Σύμβασης”.

Κατά συνέπεια, έχοντας υπόψη τους ανωτέρω ισχυρισμούς της αιτούσας καθώς και τη φύση της προς ανάθεση σύμβασης, η οποία συνέχεται με την άσκηση του κατά τα ως άνω κατοχυρωμένου δικαιώματος των μαθητών των συγκεκριμένων δημοσίων σχολείων της Π.Ε. Πιερίας για δωρεάν παιδεία, θεμελιώνεται ο κατεπείγων χαρακτήρας της ανάγκης για την ανάθεση των εν λόγω υπηρεσιών, οι οποίες δεν μπορούν να ανατεθούν δια του από 7.5.2019 προκηρυχθέντος ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού, εκτιμώμενης αξίας 6.098.070,19€ χωρίς ΦΠΑ, καθώς δεν συμπεριελήφθησαν στο αντικείμενο του διαγωνισμού αυτού ούτε στα τεθέντα στην οικεία διακήρυξη δικαιώματα προαίρεσης, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα υπό παρ. 2 της παρούσας.

Παράλληλα, όπως βεβαιώνει η αιτούσα, τα τρία (3) νέα δρομολόγια μεταφοράς μαθητών του εξεταζομένου αιτήματος, τα οποία προέκυψαν ως νέες ανάγκες μετά την προκήρυξη του ως άνω διαγωνισμού αλλά και μετά την έναρξη του σχολικού έτους, “δεν μπορούν να καλυφθούν με την παράταση συμβάσεων που ήταν σε ισχύ στις 30-6-2019” κατ’ εφαρμογήν των σχετικών προπαρατεθεισών διατάξεων της παρ. 2 του αρ. 15 ν. 4625/2019, βάσει των οποίων επιτρέπεται στις Περιφέρειες της χώρας να καλύπτουν νέες, προκύπτουσες μετά την προκήρυξη των σχετικών διαγωνισμών, ανάγκες μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων χωρικής τους αρμοδιότητας για το σχολικό έτος 2019-2020 με παράταση (με απόφαση της οικείας Οικονομικής Επιτροπής) έως 30.6.2020 της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων που ήταν σε ισχύ την 30^η.6.2019.

Περαιτέρω, όσον αφορά στο εάν η κάλυψη της επικαλούμενης κατεπείγουσας ανάγκης δεν συμβιβάζεται με την τήρηση των προθεσμιών που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, όπως πχ. η επισπευσμένη ανοικτή ή κλειστή διαδικασία των άρθρων 27 παρ. 3 και 28 παρ. 7 ν. 4412/2016 αντίστοιχα, η αιτούσα προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η συγκεκριμένη κατεπείγουσα ανάγκη δεν θα μπορούσε να καλυφθεί αποτελεσματικά με την ανάθεση της οικείας σύμβασης μέσω της (διαφαινόμενης ως πιο προσήκουσας) επισπευσμένης ανοικτής διαδικασίας του άρθρου 27 παρ. 3 ν. 4412/2016, καθώς “με βάση τα στοιχεία των προηγούμενων διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν από την υπηρεσία μας για το έργο της μεταφοράς μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης από την υπηρεσία μας προκύπτει ότι μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα από την προκήρυξη των διαγωνισμών έως την τελική απόφαση ανάθεσης (εξαιρουμένου του χρόνου που τυχόν απαιτείται για τον προσυμβατικό έλεγχο του διαγωνισμού από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου), γεγονός που καθιστά αναποτελεσματική και την

διαδικασία ανάθεσης (συντετμημένη προθεσμία) της παρ. 3 του άρθρου 27 του Ν.4412/2016.”

Προς επίρρωση δε του ανωτέρω ισχυρισμού της, η αιτούσα επικαλείται τη σχετική πείρα της από τη Διακήρυξη μεταφοράς μαθητών 2016-2019 (αριθμ.Πρωτ.οικ. 211326(2163)/19-5-16 ΑΔΑΜ: ΑΔΑΜ:16PROC004468092) προκηρύχθηκε στις 19-05-2016 και η απόφαση ανάθεσης στους οριστικούς αναδόχους εκδόθηκε στις 07-02-2017 (αριθμ.202/2017, ΑΔΑ: 7Θ5Ω7ΛΛ-5ΨΝ).

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης

Σύμφωνα με την αιτούσα, η ανάγκη για την κάλυψη των τριών (3) νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, τα οποία αφορά το εξεταζόμενο αίτημα, προέκυψε ως εξής:

“ 8) ο απρόβλεπτος χαρακτήρας των περιστάσεων στις οποίες οφείλεται το αίτημά μας αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το αριθμ. 62873(284)/03-02-2020 με ΑΔΑΜ: 20REQ006233594 πρωτογενές αίτημα (μελέτη) νέων δρομολογίων του Τμήματος Απασχόλησης & Υποστήριξης της Εκπαίδευσης της Δ/σης Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας περιήλθε στην υπηρεσία μας στις 03-02-2020 (πρβλ. το με αρ. πρωτ. 62873(284)/03-02-2020 έγγραφο του Τμήματος απασχόλησης και υποστήριξης της εκπαίδευσης της Π.Ε. Πιερίας). Επισημαίνουμε δε ότι στο παραπάνω αίτημα αναφέρεται ότι τα εν λόγω νέα στοιχεία μεταφοράς μαθητών του σχολικού έτους 2019-2020 διαβιβάστηκαν από τις Διευθύνσεις και Σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΠΕ Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 29-11-2019 έως και 29-01-2020 και επιπρόσθετα αφορούν Τμήματα Ένταξης παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, των οποίων η ένταξή τους στα τμήματα αυτά είναι χρονοβόρα και προκύπτει κατά τη διάρκεια του κάθε σχολικού έτους, εφόσον διαπιστωθούν οι μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν από τους εκπαιδευτικούς”.

Τα παραπάνω γεγονότα διαφαίνεται ότι συνδέονται με την επικαλούμενη κατεπείγουσα ανάγκη της ανάθεσης των τριών (3) δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, κατά τα αναφερόμενα υπό προϋπόθεση (iii) στην παρούσα, δεν ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της αιτούσας αναθέτουσας αρχής και, συνεπώς, δεν ήταν δυνατόν να είχαν προβλεφθεί από αυτήν κατά την προκήρυξη στις 7.5.2019 του (αναφερόμενου υπό παρ. 2 της παρούσας) ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού, εκτιμώμενης αξίας 7.561.607,04€ συμπ. ΦΠΑ, καθώς οι συγκεκριμένες ανάγκες μεταφοράς μαθητών διαπιστώθηκαν από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Πιερίας στις 03/02/2020, δηλαδή μετά τη διαδικασία εγγραφών μαθητών για το σχολικό έτος 2019-2020 και αρκετούς μήνες μετά την έναρξή του.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή κατεπείγουσας ανάγκης

Για να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες για αυτήν περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια.

Στην κρινόμενη υπόθεση, διαφαίνεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, ότι η επικαλούμενη κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση της εκτέλεσης - έως τη λήξη

του σχολικού έτους 2019-2020, ήτοι έως τις 30/06/2020 - των τριών δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, τα οποία αφορά το εξεταζόμενο αίτημα, οφείλεται στα απρόβλεπτα για την αιτούσα γεγονότα που διαπιστώθηκαν από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Πιερίας στις 03/02/2020, δηλαδή μετά τη διαδικασία εγγραφών μαθητών για το σχολικό έτος 2019-2020 και αρκετούς μήνες μετά την έναρξή του.

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη

Πέραν του προβαλλομένου ισχυρισμού της αιτούσας περί του ότι *“η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας/Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι τα εν λόγω νέα δρομολόγια δεν συμπεριλήφθηκαν στην αρχική διακήρυξη, δεδομένου ότι οι σχετικές έγγραφες ενημερώσεις [πρόκειται για το προαναφερθέν με αρ. πρωτ. 62873(284)/03-02-2020 έγγραφο του Τμήματος απασχόλησης και υποστήριξης της εκπαίδευσης της Π.Ε. Πιερίας καθώς και τα νέα στοιχεία που διαβιβάστηκαν από τις Διευθύνσεις και τα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Π.Ε. Πιερίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από 29/11/2019 έως και 29/01/2020, όπως αναφέρεται στο σώμα του προαναφερθέντος εγγράφου στα «έχοντας υπόψη» σημ. 17] περιήλθαν στην υπηρεσία μας μετά την έναρξη του σχολικού έτους”, η αλήθεια του οποίου διαφαίνεται από τα στοιχεία του υποβληθέντος φακέλου, η αιτούσα προβάλλει το συμπληρωματικό ισχυρισμό ότι *“πρόβλεψη για δικαιώματα προαίρεσης για νέα δρομολόγια στην αριθμ. 279934(2464)/7-5-2019 Διακήρυξη δεν υπάρχει για το λόγο ότι δεν προβλέπεται από την αριθ. 50025/19-9-2018 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 4217/Β’/26-9-2018) (προβλέπονται μόνο δικαιώματα προαίρεσης για τροποποίηση υφιστάμενων δρομολογίων και δικαιώματα προαίρεσης για τη δυνατότητα παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών”*.*

Διά του ανωτέρω συμπληρωματικού ισχυρισμού της, η αιτούσα προφανώς υπονοεί ότι ως εκ του νόμου δεν εδύνατο να θέσει στην υπ’ αριθμ. 283363(1838)/7.5.2019 διακήρυξη του προηγηθέντος ανοικτού διαγωνισμού όρο για δικαιώματα προαίρεσης (option) σχετικά με την κάλυψη νέων δρομολογίων μεταφοράς μαθητών, τα οποία πιθανά θα προέκυπταν μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού, όπως έγινε για τα δρομολόγια του εξεταζόμενου αιτήματος, ώστε διά της άσκησης των δικαιωμάτων αυτών να δύναται να αναθέσει σήμερα τις συμβάσεις εκτέλεσης των νέων δρομολογίων υπό καθεστώς διαφάνειας, ενόψει του ότι οι συμβάσεις αυτές θα είχαν με τον τρόπο αυτό αποτελέσει αντικείμενο ρύθμισης του προηγηθέντος ανοικτού διαγωνισμού.

Πράγματι, σύμφωνα με τις (προπαρατεθείσες υπό παρ. 12 της παρούσας) διατάξεις της περ. (στ) της παρ. 2 του κεφαλαίου Γ’ του άρθρου 2 της ΚΥΑ υπ’ αριθ. 50025/19.9.2018 με τίτλο *“Μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων από τις Περιφέρειες”* (ΦΕΚ Β’ 4217/26.9.2018) προβλέπονται δύο υποπεριπτώσεις για τις οποίες δύναται να προβλεφθούν δικαιώματα προαίρεσης στις διακηρύξεις των διαγωνισμών ανάθεσης των σχετικών δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, και συγκεκριμένα για την *“τροποποίηση των υφιστάμενων δρομολογίων (δηλαδή μείωση ή αύξηση των χιλιομέτρων των δρομολογίων ή μερική αλλαγή διαδρομής που οφείλεται στην ανάγκη να εξυπηρετηθούν νέοι μαθητές κατά τη διάρκεια της*

εκτέλεσης της σύμβασης ή σε κάποια απρόβλεπτη ανάγκη π.χ. εκτέλεση δημόσιων έργων επί οδοστρωμάτων)” (υποπερ. στ1) και για τη “δυνατότητα χρονικής παράτασης του αντικειμένου της σύμβασης για διάστημα μέχρι πέντε (5) μήνες, με αντίστοιχη αύξηση του συμβατικού αντικειμένου, μέχρι την ολοκλήρωση του επόμενου διαγωνισμού μεταφοράς μαθητών” (υποπερ. στ2).

Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι στις διατάξεις της περ. (στ) της παρ. 2 του κεφαλαίου Γ’ του άρθρου 2 της ανωτέρω ΚΥΑ προβλέπεται ότι “σε κάθε περίπτωση, εφαρμοστέες είναι οι σχετικές διατάξεις του ν. [4412/2016](#) περί εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων γενικών υπηρεσιών”, καθώς επίσης και το ότι “οι τροποποιήσεις των συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους διέπονται από τις ρυθμίσεις του [άρθρου 132](#) του ν. [4412/2016](#)”, διαφαίνεται, όπως έχουμε αναφέρει και σε προηγούμενες γνώμες της Αρχής, ότι η αιτούσα αναθέτουσα αρχή είχε τη δυνατότητα όπως εισαγάγει στην υπ’ αριθμ. 279934(2464)/7.5.2019 διακήρυξη ρήτρα τροποποίησης σύμβασης κατά την εκτέλεση, προκειμένου να καλύψει (πχ. κατ’ άρθρο 132 παρ. 1 περ. α’ ν. 4412/2016) τυχόν νέα παρόμοια δρομολόγια μεταφοράς μαθητών δημοσίων σχολείων χωρικής της αρμοδιότητας, τα οποία εδύναντο να προκύψουν κατά τη συνήθη πείρα μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγγραφών των μαθητών για το σχολικό έτος 2019-2020, η οποία χρονικά τοποθετείται μετά την από 7.5.2019 προκήρυξη του διενεργηθέντος ανοικτού, άνω των ορίων, διαγωνισμού.

(ν) Ως προς την ανάθεση της εξεταζόμενης σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο

Καταρχήν επισημαίνεται ότι, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της ρύθμισης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ’ ν. 4412/2016, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής κάλυψης των επικαλούμενων κατεπειγουσών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής (βλ. πχ. αποφάσεις 56/2015 και Δ75/2019 της Αρχής), ενώ για τα αγαθά, τα έργα και τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητα μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

Επομένως το κατ’ επίκληση των ανωτέρω διατάξεων του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθεις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. πχ. αποφάσεις Δ127/2018 και Δ75/2019 της Αρχής). Στην ίδια λογική, όπως έχει κριθεί με τη Δ84/2019 απόφαση της Αρχής επί αιτήματος διαπραγμάτευσης αναθέτουσας αρχής υποβληθέντος υπό την ίδια ως άνω νομική βάση, “δεδομένου δε ότι οι εξαιρετικές περιπτώσεις αυτές απαιτούν άμεσες παρεμβατικές ενέργειες για την κάλυψη των κατεπειγουσών αναγκών, η προσφυγή στη διαπραγμάτευση, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να περιορίζεται στην ανάθεση εκείνων των υπηρεσιών που κρίνονται αναγκαίες για την άμεση εξυπηρέτηση και ανακούφιση των σχετικών αναγκών”.

Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την εξέταση του προϋπολογισμού εκάστου εκ των τριών δρομολογίων μεταφοράς μαθητών του εξεταζόμενου αιτήματος, το αίτημα αφορά στην εκτέλεση μεταφορικού έργου, το οποίο εκτείνεται από την υπογραφή της οικείας σύμβασης έως τη λήξη του σχολικού έτους 2019-2020 (και

συγκεκριμένα έως την 30^η.6.2020). Όπως δε ρητώς αναφέρει η αιτούσα, το εξεταζόμενο αίτημα αφορά “την ανάθεση των νέων δρομολογίων για το αναγκαίο χρονικό διάστημα έως την λήξη του σχολικού έτους 2019-2020 και όχι για το διάστημα των τριών σχολικών ετών που προβλέπει η αρχική διακήρυξη.”

19. Εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του αρ. 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016 επί του αιτήματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας /Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας για την προσφυγή της σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση για την ανάθεση για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για 3 νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας, εκτιμώμενης αξίας 16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, για το σχολικό έτος 2019-2020.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. **ομόφωνα** αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης, επί του αιτήματος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας /Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ, υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την προσφυγή της σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση, για την ανάθεση, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης, δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για 3 νέα δρομολόγια χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Πιερίας, εκτιμώμενης αξίας 16.622,14€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και δικαιώματος προαίρεσης 10%, για το σχολικό έτος 2019-2020 , κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2020

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης